

Aktivitetsregnskap for perioden 1. januar til 31. desember

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2015	2014
Anskaffede midler			
Offentlige prosjektmidler		71 000 000	67 500 000
Private innsamlede midler		318 795 269	287 102 664
Finans og investeringsinntekter		2 368 857	3 788 175
Andre inntekter		3 333 332	963 665
Brutto midler anskaffet til humanitære formål		395 497 458	359 354 504
Forbrukte midler			
Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål			
- Operasjonelle kostnader	13	343 716 714	336 044 669
- Informasjonsarbeid/temoignage		8 203 414	6 916 337
- Andre humanitære aktiviteter		1 061 649	989 856
Kostnader til innsamling av private midler		60 430 095	44 878 469
Kostnader til anskaffelse av offentlige prosjektmidler		1 092 533	1 047 302
Administrasjonskostnader	12, 13	12 192 676	10 271 021
Sum forbrukte midler	6, 7, 12	426 697 081	400 147 654
ÅRETS AKTIVITETSRESULTAT		-31 199 623	-40 793 150
Tilegg/reduksjon formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner		10 000 000	0
Annen formålskapital		-41 199 623	-40 793 150
Sum disponert	4	-31 199 623	-40 793 150

Se vedlagte noter til årsregnskapet

Balanse pr. 31. desember

Eiendeler

Alle beløp i hele kroner

	Noter	2015	2014
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Transportmidler	2	535 891	
Oppussing	2	551 086	439 976
Maskiner og inventar	2	748 198	847 749
Sum varige driftsmidler		1 835 175	1 287 725
Sum anleggsmidler		1 835 175	1 287 725
Omløpsmidler			
Fordringer	9, 13	11 221 006	24 729 321
Markedsbaserte fond	10	0	37 272 145
Bankinnskudd, kontanter	3	110 476 959	114 704 825
Sum omløpsmidler		121 697 965	176 706 292
Sum eiendeler		123 533 140	177 994 017

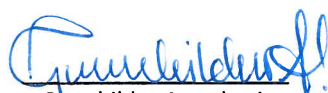
Balanse pr. 31. desember

Egenkapital og gjeld

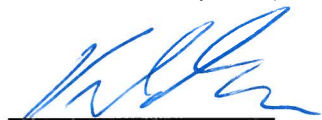
Alle beløp i hele kroner

	Noter	2015	2014
Formålskapital			
Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	4	10 000 000	0
Annen formålskapital	4	44 796 412	85 996 037
Sum formålskapital		54 796 412	85 996 037
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	13	3 208 702	2 139 984
Skyldig lønn og skattetrekk		5 831 618	5 440 957
Skyldige offentlige avgifter		1 785 332	1 558 517
Avsetninger til prosjekter	5	53 656 364	81 896 000
Renter prosjekt som skal tilbakebetales		122 087	131 760
Annen kortsiktig gjeld	11	4 132 623	830 763
Sum gjeld		68 736 728	91 997 980
Sum formålskapital og gjeld		123 533 140	177 994 017

Oslo, onsdag, 13. april 2016

Gunnhildur Arnadottir
Styremedlem

Vincent Maure
Styremedlem

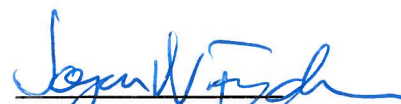
Mali Ebrahimi
Styremedlem

Guro Aasen
Styremedlem

Henrik Glette
Styremedlem

Jørgen W. Frydnes
Styremedlem/Treasurer¹

Dag Hørntvedt
Nestleder/Styremedlem

Johan Arnt Bjørkås
Styremedlem

Monica Thallinger
Styremedlem

Erwin Van't Land
Daglig leder

Bjørn Nissen
Styreleder

¹ Ansvarlig for styrets økonomikontroll og -oppfølging

Kontantstrømoppstilling

Alle beløp i hele kroner

	2015	2014
Årets aktivitetsresultat	-31 199 623	-40 793 150
Poster i aktivitetsregnskapet som ikke har likviditetseffekt		
Avskrivninger	933 723	762 460
Investeringer, avhendelse og finansiering		
Kjøp driftsmidler	-1 481 173	-381 223
Andre endringer		
endringer i fordringer	13 508 315	-12 936 533
endringer i leverandørgjeld/annen kortsiktig gjeld	4 370 579	-678 467
endringer i avsetning til prosjekter	-28 239 636	58 144 716
andre tidsavgrensingsposter	607 805	-1 709 706
<i>Sum andre endringer</i>	<i>-9 752 937</i>	<i>42 820 010</i>
Sum likviditetsendringer gjennom året	-41 500 010	2 408 098
Likviditetsbeholdning 01.01	151 976 970	149 568 872
Likviditetsbeholdning 31.12	110 476 960	151 976 970
Likviditetsbeholdning 31.12 består av:		
Markedsbaserte fond	0	37 272 145
Bankinnskudd, kontanter	110 476 959	114 704 825
<i>Sum</i>	<i>110 476 959</i>	<i>151 976 970</i>

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Alle beløp i hele kroner

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven av 1998 og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Alle beløp i notene er oppgitt i hele kroner dersom ikke annet er angitt.

Resultatregnskapet er klassifisert basert på aktivitet fremfor art. Formålet med et aktivitetsregnskap er å vise alle anskaffede midler fordelt på hovedtyper, og hvordan disse er anvendt i løpet av regnskapsåret. Note 7 viser kostnader etter art.

Formålskapital benyttes i stedet for Egenkapital. Dette er i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Til forskjell fra andre virksomheter er denne kapitalen en kapital som skal brukes til organisasjonens formål og ikke til utdeling eller lignende.

Inntektsføring

Alle midler er innsamlet i Norge. Inntekter inntektsføres når de er opptjent, som regel på mottagelsestidspunktet.

Arvede midler inntektsføres når organisasjonen har juridisk rett til arven, det er rimelig sikkert at arven vil bli mottatt og verdien kan måles tilstrekkelig pålitelig. Vesentlig arv som ikke er inntektsført, opplyses i note. Se nærmere spesifisering i note 9.

Gaver i form av tjenester inntektsføres dersom fordelene av gaven er målbar. Tilsvarende beløp føres som en kostnad under forbrukte midler. I 2015 har vi mottatt enkelte større gaver der fordelene er vanskelig å estimere. Dette gjelder diverse kurs for ansatte samt lisenser.

Leger Uten Grenser mottar offentlige tilskudd fra Norad og Utenriksdepartementet til spesifikke prosjekter. Prosjektene har normalt varighet på 1 år. Pr 31.12.15 har organisasjonen 10 slike løpende prosjekter. Ubenyttede prosjektmidler tilbakebetales. Offentlige prosjektmidler holdes separat fra øvrige prosjektmidler. Det vises for øvrig til note 3 og 5.

Leger Uten Grenser søker hvert år om kompensasjon for kostnader til merverdiavgift i henhold til gjeldende tilskuddsordning for frivillige organisasjoner. Fra og med 2015 føres tilskuddet som en inntekt i sin helhet på mottagelsestidspunktet.

Klassifisering og fordeling av kostnader

I aktivitetsregnskapet klassifiseres kostnader i tre hovedgrupper: kostnader til anskaffelse av midler, kostnader til formålet og administrasjonskostnader. Alle kostnader tilhørende en aktivitet er henført til denne. Felleskostnader som kostnader til IT, lokaler, porto, telefon o.l. er fordelt mellom aktivitetene i forhold til antall årsverk knyttet opp mot de ulike aktivitetene.

Klassifisering og vurdering av eiendeler og gjeld

Eiendeler som knytter seg til prosjekter, fordringer som tilbakebetales innen et år samt eiendeler som ikke er bestemt til varig eie eller bruk for virksomheten er klassifisert som omløpsmidler. Øvrige eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Tilsvarende prinsipp er benyttet for gjeldsposter.

Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom verdifallet ikke forventes å være forbigående.

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi på balansedagen. Endring i virkelig verdi resultatføres som finansinntekt/-kostnad. Markedsverdi for de ulike plasseringene er spesifisert i note 10. Per 31.12.2015 har Leger Uten Grenser ingen plasseringer i markedsbaserte fond.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler består av inventar, IT-utstyr og kontormaskiner samt oppussing av lokaler.

Varige driftsmidler balanseføres til anskaffelseskost inkludert innkjøpskostnader, og avskrives over driftsmidlets levetid dersom denne er over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15 000. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris dersom det er sannsynlig at påkostningen bidrar til fremtidige økonomiske fordeler, og kostnaden kan måles pålitelig.

Varige driftsmidler avskrives over forventet brukstid etter lineær metode.

Pensjoner

Leger Uten Grenser regnskapsfører pensjonskostnader i henhold til Norsk RegnskapsStandard 6 Pensjonskostnader. Fra 01.01.2015 gikk Leger Uten Grenser over fra en ytelsesbasert til en innskuddsbasert pensjonsordning med samme livselskap, DnB Livsforsikring AS. Tidligere balanseførte forpliktelser i ytelsesordningen er inntektsført i sin helhet i 2014 i samråd med revisor. For innskuddsordningen kostnadsføres innbetalt premie for aktuelt år. I 2015 ble premie på 1,8 millioner kroner kostnadsført. Årlig innbetaling til ordningen utgjør 4% av all lønn fra 0 G opp til 12 G. Per 31.12.2015 hadde vi 225 medlemmer i ordningen.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstilling for 2015 er utarbeidet i henhold til god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Note 2 Varige driftsmidler

	IT-utstyr og inventar	Oppussing	Transport-midler	Sum 2015
Anskaffelseskost 01.01.	4 594 942	681 463	100 000	5 376 405
Tilgang kjøpte driftsmidler	641 029	193 423	646 721	1 481 173
Utrangerte driftsmidler	-21 074	0	0	-21 074
Anskaffelseskost 31.12.	5 214 897	874 886	746 721	6 836 504
Akkumulerte av-/nedskrivninger 01.01.	3 747 191	241 487	100 000	4 088 678
Årets av-/nedskrivninger	740 581	82 313	110 829	933 723
Akk. avskr./nedskr. utrangerte driftsmidler	-21 074	0	0	-21 074
Akkumulerte av-/nedskrivninger 31.12.	4 466 698	323 800	210 829	5 001 327
Bokført verdi 31.12.	748 198	551 087	535 891	1 835 176
Årets av-/nedskrivninger	740 581	82 313	110 829	933 723

Lineære avskrivninger - økonomisk levetid

	3-5 år	10 år	3-5 år
		lht gjenstående leietid	

Note 3 Kontanter og bankinnskudd

	2015	2014
Kontanter og bankinnskudd	110 476 959	114 704 825
Av dette er følgende bundet:		
Skattetrekk for ansatte	1 444 843	1 995 150
Depositum	846 153	838 271
Renter som skal tilbakebetales	122 087	131 760
Offentlig finansierte prosjekter	451 284	451 284
Sum bundne midler	2 864 367	3 416 466
Likvide midler disponibelt for Leger Uten Grenser	107 612 592	111 288 359

Note 4 Formålskapital

	Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner	Annen Formålskapital	Sum 2015
Formålskapital 01.01	0	85 996 037	85 996 037
Årets resultat	10 000 000	-41 199 623	-31 199 623
Formålskapital 31.12	10 000 000	44 796 414	54 796 414

Annen formålskapital er hovedsaklig gjenværende midler fra testamentet til Haaken Christensen som vi mottok i 2008. Disse midlene vil bli allokert i 2016. Annen formålskapital inkluderer også noe øremerkede midler, som vil bli allokert i 2016. Formålskapital med eksternt pålagte restriksjoner gjelder offentlige midler fra NORAD som vi mottok i forbindelse med Artistgalla i desember 2015. Disse vil bli brukt i 2016.

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Note 5 Avsetning til prosjekter

Avsetning til prosjekter fordeler seg som følger mellom privat og offentlig finansierte prosjekter:

	2015	2014
Offentlig finansierte prosjekter	451 284	451 284
Privat finansierte prosjekter	53 205 080	81 444 715
Sum	53 656 364	81 896 000

Note 6 Personalkostnader, antall årsverk m.m.

Personalkostnader	2015	2014
Lønnskostnader	38 480 495	35 404 949
Arbeidsgiveravgift	5 705 322	4 927 930
Pensjonskostnader	1 787 492	-1 731 842
Andre personalkostnader	962 428	767 154
Sum	46 935 737	39 368 191

Negativ pensjonskostnad i 2014 skyldes inntektsføring av tidligere kostnadsført forpliktelse i forbindelse med overgang fra ytelsesordning til innskuddsordning fra og med 01.01.2015.

Antall årsverk/ansatte

I 2015 har Leger Uten Grenser lønnet totalt 134,5 årsverk, hvorav 32,6 årsverk er tilknyttet feltarbeid, 56,3 årsverk består av verve- og annen prosjektaktivitet og 39,4 årsverk er tilknyttet kontorstillinger. Organisasjonen har videre 6,2 årsverk tilknyttet internasjonale feltrelaterte prosjekter, som beredskapsgruppe samt støtte innenfor medisin, HR og ledelse. Innsats fra frivillige og praktikanter utgjorde i 2015 omlag 6,7 årsverk. Lønnskostnader for feltarbeidere blir viderefakturert til de ulike operasjonelle sentrene i Leger Uten Grenser Internasjonalt og framkommer som en operasjonell kostnad.

Godtgjørelser daglig leder og styre

	Lønn	Pensjon	Andre ytelser	Styrehonorar	Sum 2015	Sum 2014
Daglig leder						847 818
Ny daglig leder (fra mai 2015)	439 318	17 573			456 891	
Tidl daglig leder (jan 2015, handover)	63 281	2 531			65 812	
Interim daglig leder (jan-april 2015)	40 953	1 638			42 591	
Styret				151 324	151 324	95 509
Sum	543 552	21 742	-	151 324	716 618	943 327

Stillingen som interim daglig leder fra januar til april 2015 er delt med en annen lederstilling, noe som gjenspeiles i lønnen.

Godtgjørelse til revisor

	2015	2014
Revisjonshonoraret er spesifisert som følger:		
Lovpålagt revisjon	93 750	165 937 *
Andre attestasjonstjenester	6 250	6 250
Andre tjenester utenfor revisjon	0	45 188
Sum	100 000	217 375

Alle beløp er inkl. mva.

* Lovpålagt revisjon i 2014 og 2015 er bokførte kostnader i de aktuelle årene. Det betyr at noe av kostnadene for revisjon i det aktuelle året er bokført i påfølgende år. Avviket mellom 2014 og 2015 skyldes at en større del av revisjonen for 2013 er bokført i 2014.

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Note 7 Kostnadsartsinndeling av SUM FORBRUKTE MIDLER i aktivitetsregnskap

	2015	2014
Humanitær bistand		
- privat finansierte prosjekter	277 245 168	264 773 707
- offentlig finansierte prosjekter	60 070 000	66 505 000
Sum humanitær bistand	337 315 168	331 278 707
Tilskudd til MSF Internasjonalt	4 987 503	2 355 286 *
Personalkostnader (spesifisert i note 6)	46 935 737	39 368 191
Avskrivning varige driftsmidler (spesifisert i note 2)	933 723	762 460
Annen driftskostnad		
- fraktkostnader	143 152	255 523
- kostnader lokaler	2 102 854	2 067 688
- IT, inventar og utstyr	2 069 286	1 516 763
- reparasjon og vedlikehold	96 424	55 805
- innkjøpte tjenester/konsulenter	1 984 468	2 857 268
- kontorkostnader, telefon og porto	1 918 596	1 325 626
- møte- og kurskostnader	717 382	538 046
- reisekostnader	5 346 528	4 434 014
- reklamekostnader/innsamling av midler	20 842 310	12 103 076
- transaksjonskostnader	1 110 482	1 022 832
- andre kostnader	193 468	206 369
Sum annen driftskostnad	36 524 950	26 383 010
SUM	426 697 081	400 147 654

* Tilskudd til MSF Internasjonalt inkluderer en omallokering av forskuddsbetalte midler øremerket International Fund for innovative og medisinske prosjekter, til en nødvendig økning av reservene til det internasjonale kontoret. Forskuddsbetalte midler på 2 millioner kroner er derfor kostnadsført i 2015.

Note 8 Leasingavtaler ikke balanseført

	Avtale inngått	Avtale utløper	Årlig leie inkl. mva
Kopimaskiner, Digiflow, 2 stk maskiner	01.07.2014	30.06.2019	74 384
Kaffemaskiner - Kaffegruppen, 2 stk maskiner	01.06.2015	01.06.2019	45 016
Frankeringsmaskin, Postrom Maskiner	31.07.2014	31.07.2019	8 860

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Note 9 Fordringer

Leger Uten Grenser har pr. 31.12.15 mottatt testamentariske gaver som ikke er realisert. Disse er gjennomgått og vurdert og aktivert i den grad det er rimelig sikkert at inntekten vil bli mottatt og at inntekten kan måles med tilstrekkelig pålitelighet. Leger Uten Grenser har dessuten mottatt testamentariske gaver der arven er falt, men arvets størrelse ennå ikke er klarlagt. Disse gavene er ikke inntektsført da kriteriet om pålitelig måling ikke er oppfylt. Det er heller ikke mulig å sette et estimat for verdien av disse gavene.

	2015	2014
Testamentariske gaver aktivert pr 31.12.	3 945 862	9 477 884
Påløpne inntekter	1 220 260	1 034 167
Kundefordringer	4 488 732	6 970 449
Forskuddsbetalte kostnader	568 739	4 360 017 *
Andre fordringer	997 414	2 886 804
Sum fordringer	11 221 006	24 729 321

* Forskuddsbetalte kostnader øremerket International Fund for innovative og medisinske prosjekter er omallokert til en nødvendig økning av reservene til det internasjonale kontoret. Disse er derfor kostnadsført i 2015. Se kommentar i note 7.

Note 10 Markedsbaserte finansielle omløpsmidler

	2015	2014
	Markedsverdi	Markedsverdi
Markedsbaserte fond	0	37 272 145

Leger Uten Grenser har per 31.12.2015 ingen midler plassert i markedsbaserte fond.

Note 11 Annen kortsiktig gjeld

	2015	2014
Annen kortsiktig gjeld består av følgende poster:		
Påløpte kostnader	4 117 251	580 938
Annen kortsiktig gjeld	15 372	249 825
Sum annen kortsiktig gjeld	4 132 623	830 763

Noter til regnskapet

31. desember 2015

Note 12 Formålsprosent og Innsamlingsprosent

Formålsprosenten

Formålsprosenten forteller hvor mye som faktisk er brukt på organisasjonens ideelle formål, og beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Kostnader til aktiviteter som oppfyller organisasjonens formål" i forhold til "Sum forbrukte midler."

Administrasjonsprosenten beregnes på grunnlag av regnskapslinjene "Administrasjonskostnader" i forhold til "Sum forbrukte midler."

	2015	2014	2013	2012	2011
Administrasjonsprosent (andel av forbrukte midler)	2,86 %	2,57 %	3,07 %	3,46 %	4,00 %
Formålsprosent (andel av forbrukte midler)	82,72 %	85,96 %	82,34 %	83,35 %	83,35 %
Det resterende er kostnader til anskaffelse av midler	14,42 %	11,48 %	14,60 %	13,19 %	12,65 %

Innsamlingsprosenten

Lov om innsamlinger krever at minst 65 prosent av innsamlede midler skal gå uavkortet til det oppgitte formålet. Innsamlingskontrollen i Norge har i februar 2010 offentliggjort retningslinjer for beregning av nøkkeltallet "Innsamlingsprosenten".

Det beløp som er disponibelt for organisasjonens formål defineres som "Private innsamlede midler", med fradrag av "Kostnader til innsamling av private midler". Innsamlingsprosenten beregnes som disponibelt for formålet sett i forhold til private innsamlede midler.

	2015	2014	2013	2012	2011
Innsamlingsprosenten (disponibelt for formålet)	81,04 %	84,37 %	79,12 %	80,51 %	82,96 %

Note 13 Nærstående parter

Leger Uten Grenser har i 2015 hatt transaksjoner med søsterorganisasjoner i Leger Uten Grenser internasjonalt. Transaksjonene består hovedsakelig av viderefakturerte lønnskostnader for feltarbeidere fra Leger Uten Grenser i Norge til de operasjonelle sentrene i Brussel, Amsterdam, Barcelona, Paris og Geneve. Leger Uten Grenser i Norge overfører prosjektmidler, både private og offentlige, til de operasjonelle sentrene. I tillegg overfører Leger Uten Grenser i Norge bidrag til drift av det internasjonale kontoret i Geneve og det operasjonelle senteret i Brussel.

	2015 (resultat)		Gjeld	2015 (balanse)	
	Inntekt	Kostnad		Fordring	
Søster organisasjoner (Leger Uten Grenser i Sverige, Belgia, Spania, USA, Italia)			-	69 934	21 649
Operasjonelle sentre (viderefakturert lønn og andre kostnader)			-		2 906 741
Operasjonelle sentre (overføring av prosjektmidler, private og offentlige)		335 055 664			
Internasjonale kontoret (tilskudd til drift samt ulike feltrelaterte initiativ)		7 247 007			1 093 878
Sum transaksjoner med nærstående parter	0	342 302 671		69 934	4 022 268

Leger Uten Grenser har i 2015 ikke hatt noen transaksjoner med andre nærstående parter, som medlemmer av styret og ledelsen.